

adviseurs van de straat

werkb beschrijving ambul ant jongerenwerk j o z

adviseurs van de straat

werkb beschrijving ambul ant jongerenwerk joz

INLEIDING

VERTELLEN EN VASTLEGGEN

Het ambulant jongerenwerk zoekt jongeren op. Ook – en juist – die jongeren die door hun gedrag uitstralen: ‘zoek ons niet op, wij willen met niemand iets te maken hebben’. Niet voor niets heet onze werkwijze ‘Adviseurs van de straat’. We zoeken jongeren op straat op en brengen advies uit op basis van de contacten die wij met hen hebben. De belangstelling voor dit ambulante jongerenwerk groeit. Het is een outreachende werkwijze op straat en in de leefomgeving van jongeren.

In deze brochure leest u alles over onze werkwijze. Hiermee vertellen we aan ketenpartners, jongeren, ouders en buurtbewoners wat ze van ons kunnen verwachten. Dit document is verder bestemd voor de regisseur van de groepsaanpak, de stadsmariniers, de politie, school, PGA expert en andere samenwerkingspartners. Daarnaast gebruiken we deze beschrijving voor onze interne bedrijfsvoering.

1 DE KUNST VAN HET WERKEN OP STRAAT	7
2 DOELSTELLINGEN	11
3 VISIE OP HET WERK	13
3.1 DE BETEKENIS VAN JONGERENWERK IN EEN BUURT	13
3.2 TOELEIDING NAAR EEN JONGERENVOORZIENING	14
3.3 COALITIE IN DE GROEPSAANPAK	14
3.4 VERZOEKEN VAN KETENPARTNERS	15
3.5 COALITIES VORMEN MET OUDERS	16
4 DOELGROEP	17
5 KERNTAKEN EN WERKWIJZEN	19
5.1 TALENTEN ONTDEKKEN EN ONTWIKKELEN	19
5.2 INFORMATIE VERZAMELEN, ANALYSEREN EN AANPAK ONTWIKKELEN	20
5.3 CONTACT MAKEN EN INDIVIDUELE BEGELEIDING	22
5.4 NETWERKEN EN INFORMATIE UITWISSELEN	24
5.5 REGISTRATIE IN DE ROTTERDAMSE JONGERENWERK APPLICATIE	24
6 HET PROFIEL VAN DE AMBULANT JONGERENWERKER	25
6.1 EEN ZELFSTANDIGE FUNCTIE	26
6.2 EEN VOORBEELDFUNCTIE	26
6.3 VERBINDING MET COLLEGA'S	26
7 RESULTATEN	27

1

DE KUNST VAN HET WERKEN OP STRAAT

Jongerenwerkers zijn pedagogen in de vrije tijd. Zij hebben een opvoedende rol en werken samen met ouders, onderwijsinstellingen, de politie, buurtbewoners en andere netwerkpartners. Het is een dynamisch vak, dat veel inventiviteit, oplettendheid en doorzettingsvermogen vraagt.

Jongerenwerkers moeten aansluiten bij het leefritme en het leefdomein van jongeren. Zij ondersteunen hen om volwaardig te participeren in de samenleving. Daarbij ligt het accent op het bereiken van een duurzame gedragsverandering op het gebied van school, werk, vrije tijd en een gezonde en sociale leefstijl. Ook bevorderen jongerenwerkers de rust en veiligheid in de wijk. Zij maken de wijk leefbaar door het voorkomen en verminderen van overlast.

Present werken

Onze jongerenwerkers zijn in staat zich te richten op groepen jongeren, maar ook op het individu in een groep. De jongerenwerker verwerft deze status door het 'present werken'. De professional sluit hierdoor aan bij het leefdomein, leefritme en de leefwereld van jongeren.

Volgens Andries Baart, de geestelijk vader van de presentietheorie, biedt de “presentiebeoefenaar”, de jongerenwerker, naast zijn professionele expertise en de competentie, zichzelf aan. Dit gebeurt op een transparante en methodische wijze, waarbij wordt gestart vanuit een “latende modus.” Dat betekent: geduldig aanwezig zijn en vanuit daar het contact opzoeken met een individu of groep. In het contact weet de jongerenwerker door zijn praktische en professionele manier van doen, contact te maken met een individu en/of groep, waarbij zorg en vakbekwaamheid hand in hand gaan. Dit kan alleen worden bereikt met gevoel voor subtiliteit, vakmanschap, praktische wijsheid en oprechtheid. Door deze werkwijze is de jongerenwerker in staat te achterhalen wat er bij zijn doelgroep speelt. Vanuit het “kennen en gekend” worden kan hij vervolgens aangrijpen om de positie van een jongere of groep te versterken.

De ambulant jongerenwerker verwerft door het presentiewerken een bepaalde status ten opzichte van jongeren, die is gebaseerd op het krijgen van “geleende autoriteit.” Deze status wordt niet bereikt door inhoudelijke kennis of methodes, maar op gevoel: vanuit de mens. Presentiewerken kan alleen worden gerealiseerd als de professional werkt vanuit een bepaalde geloofwaardigheid, die wordt bereikt wanneer hij dicht bij zichzelf blijft en oprecht is. Het is aan de professional om een balans te vinden tussen afstand en nabijheid, zodat de jongerenwerker geen ‘vriend’ wordt, maar professioneel betrokken is. Onze jongerenwerkers zijn door deze werkwijze in staat grenzen te stellen en jeugdigen te corrigeren bij overlast gevend- en risicogedrag. Het combineren van menselijke eigenschappen met professionaliteit is het onderscheidende vermogen van de jongerenwerker.

Grenzen verkennen

Professionals weten dat jongeren voortdurend bezig zijn grenzen te verkennen en te verleggen. Zij confronteren jongeren met die grenzen en met de consequenties van dit gedrag. Daardoor krijgen de jongeren duidelijkheid over de algemeen aanvaarde waarden en normen in de maatschappij.

Het ambulant jongerenwerk levert een bijdrage aan de morele ontwikkeling en binding van jongeren aan de samenleving. We werken normerend en corrigerend, wat overigens niet betekent dat we voortdurend lopen te gebieden en te verbieden. Onze professionals zoeken hierin naar een goede balans.

Gebiedsgerichte werkwijze

Wij hebben een gebiedsgerichte werkwijze. Dit betekent dat het ambulant jongerenwerk inspeelt op de plaatselijke vraag en problematiek. Daarbij houden we rekening met de omgeving en de dagelijkse werkelijkheid. Ons vertrekpunt

is het derde socialisatiemilieu; de vrije tijd (de straat en de buurt). We zoeken de verbinding en samenwerking met de andere twee socialisatiemilieus: het gezin en de school.

Het ambulant jongerenwerk brengt groepen jongeren in kaart. Waar nodig treden we correctief op, in samenwerking met partners zoals de politie. In andere gevallen ondersteunt het ambulant jongerenwerk jongeren die willen werken aan hun toekomst. Het is de uitdaging van de ambulant jongerenwerker om door het gedrag van jongeren heen te prikken en hun kwaliteiten en talenten naar boven te halen. Onderzoek heeft uitgewezen dat jongeren die zich kunnen richten op iets wat ze leuk vinden en graag willen leren, energie krijgen om ook aan eventuele problemen te werken. De ambulant jongerenwerker kijkt samen met de jongere of die zijn talent kan inzetten voor een baan of een opleiding. Hij ondersteunt de jongere bij het oplossen van problemen die de ontwikkeling van zijn talent in de weg staan. Dit kunnen problemen zijn op verschillende leefgebieden. Ambulant jongerenwerkers beperken zich niet tot toeleiding naar werk en scholing. Zij bieden ook ondersteuning bij schuldenproblematiek, huisvestingsproblematiek en bij sociaal-economische en cognitieve problemen. De ambulant jongerenwerker kent de sociale kaart, weet welke voorzieningen er in de wijk zijn en kan jongeren hierover adviseren en hen naar de geschikte instantie doorverwijzen.

Analyseren en aanpakken van overlast

De ambulant jongerenwerker analyseert overlastsituaties en pakt deze aan. Samen met alle betrokkenen maakt hij hiervoor een plan van aanpak. Hij signaleert problemen bij jongeren en verwijst hen door naar de juiste organisaties en personen. Hij vervult een brugfunctie tussen de jongeren op straat en de organisaties en instanties die voor hen belangrijk zijn.

Contact en advies

Een ambulant jongerenwerker is de Adviseur van de straat. Dat betekent dat hij:

- contact maakt met (groepen) jongeren op straat.
- contact maakt met alle actoren in de wijk.
- weet wat er speelt op straat en in de wijken.
- adviseert over jongerenvraagstukken.
- op zoek gaat naar hulpvragen en die vertaalt in acties.
- veranderingsprocessen met jongeren in gang zet.
- weet waar de kansen en mogelijkheden van jongeren liggen.
- kennis heeft van de sociale kaart.
- afstapt op bewoners die jeugdoverlast ervaren.
- adviseert over het domein (plein, straat, buurt).

Ambulant jongerenwerkers kunnen goed contact maken met jongeren op straat. Ze onderhouden relaties met partners, zijn herkenbaar en zichtbaar voor de jeugd en weten wat er speelt in de buurt bij bewoners, ondernemers en jongeren.

Met hun kennis van de straat hebben ambulant jongerenwerkers een adviesrol voor:

- ouders.
- collega's.
- organisaties die zorg, hulp en diensten verlenen.
- (deel)gemeenten.
- de politie.
- jongeren.
- ketenpartners.
- buurtbewoners.

2

DOELSTELLINGEN

De doelstellingen van het ambulant jongerenwerk zijn:

- het bevorderen van de leefbaarheid en veiligheid in de wijk door een bijdrage te leveren aan het voorkomen en verminderen van jongerenoverlast.
- jongeren ondersteunen bij het volwaardig participeren in de samenleving.

Ambulant jongerenwerkers ondersteunen jongeren bij het opgroeien tot volwassenen die:

- zelfredzaam zijn.
- hun talenten en mogelijkheden gebruiken en ontwikkelen.
- kansen op maatschappelijke participatie krijgen en benutten.
- deel uitmaken van en een bijdrage leveren aan de samenleving.
- met anderen in de samenleving om kunnen gaan, zoals mensen van het andere geslacht en mensen met een andere religie, huidskleur, geardeerdheid, politieke voorkeur, enzovoort.
- eigen verantwoordelijkheden dragen.
- weten dat er grenzen zijn aan eigen wensen.

Kansen vergroten

Wij ondersteunen jongeren door hun kansen te vergroten. Samen met onze

ketenpartners wijzen we hen op de kansen die er wél zijn. We stimuleren hen om de kansen die ze krijgen te pakken. De ambulante jongerenwerker richt zich niet alleen op problemen, maar juist ook op de positieve kanten van jongeren. Hij gaat op zoek naar hun kwaliteiten en talenten. Samen met de jongere kijkt hij hoe diens kwaliteiten kunnen worden ingezet en ontwikkeld. De jongerenwerker kijkt naar wat jongeren wél kunnen en legt zorgsignalen weg bij de juiste organisatie of bij het juiste overleg. Hij onderzoekt of een jongere kan worden toegeleid naar de hulpverlening, de arbeidsmarkt of het onderwijs.

Sociale vorming

Jongerenwerkers leveren daarnaast een bijdrage aan de sociale vorming van jongeren. Denk daarbij aan (het leren van) solidariteit, gelijkwaardigheid, tolerantie, vrijheid, verantwoordelijkheid en respect voor diversiteit. Wanneer jongeren overlast veroorzaken in de buitenruimte, zoekt de ambulante jongerenwerker samen met jongeren én buurtbewoners naar oplossingen. Jongeren worden dan bijvoorbeeld toegeleid naar een jongerenvoorziening. Door het contact tussen jongeren en volwassenen in de wijk te bevorderen, doen ambulante jongerenwerkers een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van beide groepen voor het oplossen van hun onderlinge problemen. Daarnaast hebben jongerenwerkers veel informatie over de jongeren. Die informatie delen we waar nodig met onze ketenpartners. Hierdoor kan de expert wijkveiligheid groepsaankpak een betere analyse maken van de groepen en kunnen we de juiste aanpak inzetten (op het niveau van de groep, het domein of het individu).

3

VISIE OP HET WERK

Het ambulante jongerenwerk werkt vanuit de volgende visie:

- Als jongeren iets willen bereiken, moeten ze er zélf iets voor doen.
- Jongerenwerkers zijn professionals die vriendschappelijk omgaan met jongeren, maar die niet hun vrienden zijn en die waar nodig grenzen stellen en corrigerend optreden.
- Jongerenwerkers betrekken ouders of een voogd bij het jongerenwerk.
- Jongerenwerkers betrekken buurtbewoners bij het jongerenwerk.
- Jongerenwerkers betrekken ketenpartners bij het jongerenwerk.

3.1 DE BETEKENIS VAN JONGERENWERK IN EEN BUURT

Ambulante jongerenwerkers bevorderen de leefbaarheid en veiligheid in de wijk. Veel volwassenen zijn – soms terecht, soms onterecht – bang voor (groepen) jongeren. Ze ervaren overlast of durven niet alleen langs een grote groep jongeren te lopen. Ambulante jongerenwerkers spelen een rol bij het verbeteren van het contact tussen jongeren en volwassenen.

Altijd twee partijen

Bij de beleving van overlast zijn altijd twee partijen betrokken. Aan de ene kant

zijn er de jongeren die elkaar ontmoeten op straat. Aan de andere kant staan de volwassen buurtbewoners. Mensen die hard werken en 's avonds als ze thuiskomen van hun welverdiende rust willen genieten. Of bijvoorbeeld mensen met kinderen die hun slaap nodig hebben. Zij ervaren al snel overlast wanneer bijvoorbeeld vijftien jongeren (meestal jongens) 's avonds bij elkaar komen op straat. De ambulante jongerenwerker betreft beide partijen bij de oplossing. De ambulante jongerenwerker zoekt samen met onze partners naar een situatie waarin de jongeren en de omgeving zelf verder kunnen op een manier die voor beide partijen acceptabel is.

Bruggenbouwer

De ambulante jongerenwerker fungeert als 'bruggenbouwer' tussen beide partijen. Hij zoekt samen met hen naar wat acceptabel gedrag is. Daarbij laat hij aan buurtbewoners zien welke vorm van hangen wél kan. Hij organiseert creatieve ontmoetingen tussen jong en oud, en laat daarmee aan de buurtbewoners zien dat jongeren ook goede kanten hebben. Tegelijkertijd is de ambulante jongerenwerker tegen de jongeren heel duidelijk, open en eerlijk wanneer hun gedrag niet door de beugel kan. Hij treedt dan corrigerend op en maakt jongeren en omwonenden bewust van grenzen; de politie is ervoor om deze grenzen te bewaken. Het jongerenwerk levert een belangrijke bijdrage aan het dichten van de kloof tussen jong en oud, maar dat kunnen de partners alleen met z'n allen doen.

3.2 TOELEIDING NAAR EEN JONGERENVOORZIENING

Toeleiding van jongeren naar een jongerencentrum lijkt een voor de hand liggende oplossing bij overlast. Zij kunnen zo immers hun kwaliteiten en talenten inzetten voor concrete activiteiten. Toch is dit niet altijd de oplossing. Sommige (groepen) jongeren willen zich niet houden aan de regels die gelden in een voorziening (niet blowen, niet drinken, actief bezig zijn). Zij zijn in groepsverband niet te motiveren tot activiteiten en willen enkel op een negatieve manier aanwezig zijn in de buitenruimte. De ambulante jongerenwerker geeft zelf het goede voorbeeld, stelt grenzen en corrigeert deze jongeren. Tegelijkertijd heeft hij nauw overleg met de politie en kijkt hij in overleg naar een passende aanpak.

3.3 COALITIE IN DE GROEPSAANPAK

Ambulante jongerenwerkers zijn ketenpartner in de groepsaanpak vanuit de gebieden. Met deze aanpak kunnen zij een inschatting maken van de groepen jongeren die overlast veroorzaken in de buitenruimte. De groepsaanpak wordt geregisseerd door de gebieden. Deze zorgt voor een overlegvorm waarin politie, justitie én alle hulpverlenende organisaties die in een gebied actief zijn, informatie

met elkaar kunnen uitwisselen. In dit zogenoemde Jeugdoverleg delen zij informatie over individuele risicjongeren en groepen. Daarbij vormen zij gezamenlijk een beeld van de individuele groepsleden, eventueel risicogedrag en de rol van een individu binnen de groep.

Shortlistmethodiek & Groepscaan

Daarnaast werken de ambulante jongerenwerkers samen met de buurtagenten. Bij overlastsituaties die aanhouden, brengen politie en jongerenwerk gezamenlijk jeugdgroepen in kaart.

Conform de Beke-methodiek (shortlistmethodiek) zijn er drie soorten jeugdgroepen: hinderlijke, overlastgevendende en criminele groepen. De aanpak van deze groepen gebeurt met een specifiek plan van aanpak. Dat bestaat uit:

- een aanpak voor de groep, bijvoorbeeld activiteiten ter kennismaking met de groep.
- een aanpak voor het domein of de locatie, bijvoorbeeld het aanpassen van de omgeving en het bevorderen of juist ontmoedigen van het gebruik van bepaalde hangplekken.
- een persoonsgerichte aanpak, waarbij voor iedere jongere die risicogedrag vertoont een individuele aanpak op maat wordt opgezet.

In het plan staan ook de taken van de partners beschreven die een rol in de aanpak hebben.

Groepscaan

De politie heeft de shortlistmethodiek vervangen door het instrument 'groepsscaan'. De groepsscaan gaat, net als bij de shortlist, uit van de input van de wijkagent, maar koppelt er waardevolle systeeminformatie aan vast, dat wil zeggen alle informatie die is vastgelegd in de (computer-)systemen van de politie over de personen in die groep. Zo ontstaat er een meer veredeld beeld van de groep en is er meer en betere informatie dan voorheen voorhanden, denk bijvoorbeeld aan het aantal zorgmeldingen of het recidiverisico. Het is de bedoeling dat de groepsscaan in 2016 grotendeels geautomatiseerd uitgevoerd kan worden. Echter, de groepsscaan is - net als de shortlistmethodiek - een instrument van de politie en moet dus aangevuld worden met informatie van andere partijen zoals de ambulante jongerenwerker onder regie van de gemeenten. Met de kennis van de straat kan de ambulante jongerenwerker de groepsscaan aanvullen met straatinformatie.

3.4 VERZOEKEN VAN KETENPARTNERS

Wanneer ketenpartners bij het jongerenwerk aankloppen met een verzoek om een bijdrage aan een activiteit of project, reageert de ambulante jongerenwerker positief.

Ideeën en plannen zijn immers altijd welkom. Vanuit onze adviesrol sparren we met de ketenpartners om te komen tot een succesvol plan of project. We bekijken daarbij welke voorbereidingen we moeten treffen en aan welke voorwaarden moet worden voldaan.

Ambulant jongerenwerkers hebben onder andere contact met:

- ouders	- PGA Expert	- Bureau Frontline
- buurtbewoners	- wijkagenten	- Jeugdzorg
- woningbouwcorporaties	- stadsmariniers	- UWV
- opbouwwerk	- TOS	- Mentoraat
- sportverenigingen	- wijkteam	- S&R
- evenementenorganisaties	- scholen (primair onderwijs en voortgezet onderwijs)	- ID-plein
- Gebieden	- maatschappelijk werk	- Jongerenloket
- expert wijkveiligheid	- Nieuwe Perspectieven	- GGD
		- Stichting MEE

3.5 COALITIES VORMEN MET OUDERS

Ouders hebben een enorme impact op de ontwikkeling van hun kind. Vaak krijgt het jongerenwerk pas contact met hen na negatieve gebeurtenissen; het gaat slecht op school of de jongere is opgepakt door de politie. Natuurlijk is het belangrijk om dan contact te hebben met de ouders, maar zeker ook als het goed gaat met een jongere. Motivatie voor gedragsverandering ontstaat vooral vanuit positieve aandacht, het benadrukken van dingen die een jongere goed doet of goed kan. Bovendien kan een ambulant jongerenwerker ook een ingang zijn voor hulpverlening aan de ouders.

Contact hebben met ouders is dus belangrijk. Zij zijn immers de eerst verantwoordelijken in de opvoeding van hun kinderen. Het contact met ouders is ingegeven vanuit deze visie en benadering. Ambulant jongerenwerkers profileren zich in de wijk en zorgen ervoor dat ouders weten hoe ze hen kunnen bereiken. Contact maken vanuit een positieve invalshoek, dus vóórdat er problemen zijn, maakt het ook voor jongeren makkelijker te accepteren dat hun ouders contact hebben met het jongerenwerk. Aan de andere kant spreken we ouders ook aan op ongewenst gedrag van hun kinderen. Vaak zijn ouders hiervan onvoldoende op de hoogte. Ze weten soms bijvoorbeeld niet met welke vrienden hun kinderen omgaan. Ouders hier tijdig over informeren kan al een positieve invloed hebben op het gedrag van hun kinderen.

4

DOELGROEP

Op straat werkt het ambulant jongerenwerk met alle jongeren die deel uitmaken van een groep. Juist de oudere jongeren (jongvolwassenen) hebben vaak een negatieve invloed op de jongere jongeren (tieners). Ambulant jongerenwerkers maken contact met jongeren of jongvolwassenen die ouder zijn dan 23 jaar en verwijzen hen zo veel mogelijk door naar andere instanties en organisaties.

In het jongerenwerk maken we onderscheid in drie typen jongeren:

- de hinderlijke welwillende jongeren.
- de overlastgevende twijfelaars.
- de criminele niet-willers.

Welwillende jongeren (willers)

De ambulant jongerenwerker helpt jongeren om meer te doen met hun kwaliteiten en talenten. Hij gaat samen met hen op zoek naar wat zij willen doen. Deze kwaliteiten en talenten kunnen mogelijk ook worden ingezet voor een opleiding of baan. Of gewoon als een leuke vrijetijdsbesteding. Actief bezig zijn met het ontwikkelen van je talenten werkt ook motiverend voor het oplossen van eventuele problemen. Dit is de groep jongeren die ook wel wordt getypeerd als hinderlijk.

Twijfelaars

De groep twijfelaars kan twee kanten op: ze gaan mee in de 'energiestand' van de 'willers' of ze laten zich beïnvloeden door de 'niet-willers'. Het ambulant jongerenwerk probeert deze groep twijfelende jongeren in de energiestand te krijgen, zodat het willers worden. Energie ontstaat wanneer jongeren door de ambulant jongerenwerker worden geprikkeld om aan de slag te gaan met hun toekomst. Het ambulant jongerenwerk gaat actief op zoek naar willers die vanuit een positieve houding een functie als rolmodel of ambassadeur kunnen vervullen. De groep twijfelaars wordt ook wel getypeerd als overlastgevend.

Niet-willers

Tot slot zijn er ook 'niet-willers', jongeren voor wie het overschrijden van grenzen een geliefd tijdverdrijf is. Het ambulant jongerenwerk levert samen met ketenpartners (het Openbaar Ministerie, de politie, casemanagement, reclassering, werktrajecten, de wijksschool of gezinsbegeleiding) een bijdrage aan de aanpak van deze niet-willers. Het gaat met name om het leggen van contact met deze jongeren en het toeleiden naar een individueel gerichte interventie. Deze groep wordt ook wel getypeerd als crimineel.

5

KERNTAKEN EN WERKWIJZEN

Ambulant jongerenwerkers zijn de adviseurs van de straat. Ze weten wat er op straat en in de wijken speelt, en hebben een adviesrol voor de eerder genoemde partners.

- Het ambulant jongerenwerk streeft ernaar jongeren te ondersteunen bij het volwaardig participeren in de samenleving. Daarom vormen we coalities met alle relevante personen en partijen in het leven van een jongere. Het ambulant jongerenwerk:
- ondersteunt jongeren bij het ontdekken en ontwikkelen van hun kwaliteiten en talenten.
 - verzamelt en analyseert informatie, en ontwikkelt een plan van aanpak.
 - maakt contact en zorgt voor individuele begeleiding.
 - wisselt netwerken en informatie uit.

5.1 TALENTEN ONTDEKKEN EN ONTWIKKELEN

Een ambulant jongerenwerker is een professional die in de wijk op zoek gaat naar de kwaliteiten en talenten van jongeren. Hij onderzoekt met de jongeren en hun ouders of de jongeren iets met hun talenten kunnen doen binnen een opleiding of een baan. Hij ondersteunt jongeren ook bij het oplossen van problemen die de ontwikkeling

van talenten in de weg staan. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het wegwerken van schulden, het vinden van goed onderdak of het omgaan met alcohol.

5.2 INFORMATIE VERZAMELEN, ANALYSEREN EN AANPAK ONTWIKKELEN

Onze professionals brengen groepen jongeren in de buitenruimte in kaart, analyseren de situatie en maken samen met de betrokken partners een aanpak op maat. Dit is een proces dat bestaat uit zeven stappen:

1. Vooronderzoek (maximaal 1 week)

De ambulante jongerenwerker verzamelt systeem- en contactinformatie over de groep en over de locatie waar de groep zich ophoudt. Systeeminformatie is afkomstig uit de systemen van bijvoorbeeld de politie en de groepsaanpak. Contactinformatie komt vanuit gesprekken met personen.

2. Veldonderzoek

De ambulante jongerenwerker bezoekt de locatie, observeert de omgeving en de groep. Wat doen de jongeren? Hoe groot is de groep? Gaat het om jongens of zijn er ook meiden bij? Hoe oud zijn de jongeren? In dit stadium maken we nog geen contact met de groep. De ambulante jongerenwerker voert al wel gesprekken met personen uit de omgeving.

3. Contact maken

Op het moment dat de ambulante jongerenwerker voldoende informatie heeft, probeert hij contact te maken met de groep. Onze mensen voelen haarfijn aan wanneer ze een groep kunnen benaderen. Wanneer een groep nog niet openstaat voor contact, loopt de ambulante jongerenwerker er een aantal keer langs om te laten zien dat hij er is. Het kan zijn dat hij op een later moment ergens anders een individu uit de groep tegenkomt en met die ene persoon wél contact kan maken. Het kan ook zijn dat we een jongere in de groep al kennen. Door het 'splitsen' van de groep kunnen we een ingang vinden naar de rest van de groep.

Vanuit het contact krijgen de ambulante jongerenwerkers zicht op de kwaliteiten van de jongeren: sommigen zijn veel met muziek bezig, anderen beschikken over goede leidinggevende kwaliteiten. Deze talenten kan de ambulante jongerenwerker inzetten om eventueel negatief gedrag of problemen met buurtbewoners op te lossen. Contact ontstaat door echt tijd in jongeren te investeren, door ze ruimte te geven om na te denken, door ze te laten worstelen zonder dat ze afgaan. De uitdaging van het jongerenwerk op straat is om in een positie te komen waarin je jongeren vragen mag

stellen die anderen niet durven te stellen. Vragen die jongeren prikkelen, die hen aan het denken zetten, die moeilijk en confronterend zijn, maar ook heel eerlijk.

4. Analyseren van de gegevens

We koppelen de gegevens die we hebben verkregen vanuit systeeminformatie, contactinformatie en onze eigen observaties aan elkaar. We nuanceren en checken deze informatie. Tijdens de analyse maken we onderscheid tussen feiten en waarnemingen. Wanneer onze opdrachtgever dat vraagt, 'pellen' we de groep; zo krijgen we een beeld van de groep als geheel én van de individuen daarin.

5. Diagnose en plan van aanpak

Op basis van de analyse stellen we een plan van aanpak op. Wat is er nu écht aan de hand en wat willen we bereiken met de groep? Afhankelijk van onze opdracht stellen we een plan op voor de groep als geheel én voor de individuen daarin. Dit doen we bij voorkeur samen met onze partners.

Jongeren die hun gevoel van respect en eigenwaarde ontnemen aan negatief gedrag, zullen dit gedrag niet zomaar opgeven en het zeker niet laten afpakken. Het oude gedrag moet langzaam worden vervangen door iets nieuws. Iets wat ook – of zelfs méér – de moeite waard is. Meestal betekent dit dat het alternatieve gedrag binnen de interesses of talenten van de jongeren moet liggen. We betrekken hen waar mogelijk bij het opstellen van het plan van aanpak. De ambulante jongerenwerker geeft hen de ruimte om zelf na te denken over wat ze willen. Dit vergroot hun motivatie om mee te werken.

Soms is de doelstelling van het plan van aanpak om contact maken met een groep en hen te betrekken bij het bedenken van een oplossing. We delen de doelstellingen uit het plan van aanpak altijd met de jongeren. De ambulante jongerenwerker wil jongeren bewust maken van hun situatie.

6. Uitvoeren en bijstellen

De ambulante jongerenwerker gaat samen met alle betrokkenen aan de slag om het plan van aanpak uit te voeren. Dit plan wordt continu bijgesteld naarmate de situatie vordert en verandert.

7. Evalueren

Wanneer de doelstellingen zijn gehaald, evalueren we het hele proces, het liefst samen met de jongeren. De ambulante jongerenwerker kan het evaluatiemoment gebruiken om een nieuw project te starten met de jongeren.

5.3 CONTACT MAKEN EN INDIVIDUELE BEGELEIDING

De ambulante jongerenwerkers begeleiden jongeren ook individueel op hun weg naar een actieve dagbesteding, een positieve omgang met de buurt en in hun persoonlijke ontwikkeling. Als een hulpvraag in kaart is gebracht, wordt de Zelfredzaamheid-Matrix (ZRM) gebruikt. De ZRM is een vast onderdeel in onze methodiek en komt terug in ons registratiesysteem, dat we gebruiken voor iedere jongere met een hulpvraag. Via de ZRM kijken we naar het netwerk van de jongere zelf, de betrokkenheid van de ouders, de huidige vrijetijdsbesteding, het soort problematiek en of er al hulpverlening actief is binnen het gezin. Aan de hand hiervan bepaalt de jongerenwerker de verdere begeleiding: vanuit jongerenwerk, het eigen netwerk of vanuit eerstelijnsvoorzieningen. Met zijn kennis van de sociale kaart en zijn grote netwerk kan de ambulante jongerenwerker een jongere toeleiden naar zorg-, dienst- en hulpverlening. Organisaties die het moeilijk vinden om jongeren te motiveren voor een traject, kunnen hierin een coalitie vormen met de ambulante jongerenwerker. Die is immers gespecialiseerd in het maken van contact met jongeren en kan hen motiveren.

Het proces van contact maken en individuele begeleiding volgt de volgende stappen:

1. Intakegesprek

De ambulante jongerenwerker maakt een afspraak met de jongere. Tijdens het gesprek verzamelt hij de algemene gegevens van de jongere, zoals diens naam, adres en leeftijd. Samen gaan zij op zoek naar de hulpvraag van de jongere. In het intakegesprek zoeken we nog niet naar oplossingen. We nemen eerst de tijd om écht naar de jongere te luisteren en willen voorkomen dat we iets over het hoofd zien door meteen naar oplossingen op zoek te gaan.

2. Vervolggesprek

De ambulante jongerenwerker maakt een nieuwe afspraak met de jongere. Dit doet hij bewust om zichzelf en de jongere de tijd te gunnen om na te denken over wat er in het intakegesprek aan bod is gekomen. Hij maakt duidelijk dat hij de jongere ondersteunt bij zijn hulpvraag, maar dat hij niets oplost voor de jongere. Jongeren hebben namelijk soms de verwachting dat de jongerenwerker hun problemen oplost. Ze willen bijvoorbeeld een baantje en gaan ervan uit dat wij dat wel kunnen regelen. De jongerenwerker en de jongere kijken samen hoe de jongere zijn hulpvraag kan beantwoorden.

Bij het onderzoeken van de hulpvraag onderscheiden we drie typen vragen:

1. Concrete hulpvragen en dienstverlening

Dit zijn hulpvragen waar jongerenwerkers direct op kunnen inspelen. Het gaat bijvoorbeeld om het vinden van een bijbaantje, een formulier invullen, iets regelen met school of het vinden van een vrijetijdsbesteding.

2. Concrete hulpvragen voor doorverwijzen

Wanneer de ambulante jongerenwerker problemen signaleert bij een jongere, moet hij daar iets mee doen. Hij is geen hulpverlener; hij verwijst de jongere door naar de juiste organisatie. Om problematiek te kunnen herkennen en te kunnen signaleren, heeft de jongerenwerker basale kennis van ontwikkelingspsychologie en psychopathologie. Hij heeft een breed netwerk van zorg-, dienst- en hulpverleningsorganisaties die jongeren verder kunnen begeleiden.

3. Niet-concrete hulpvragen

In veel gevallen is de hulpvraag waar de jongere mee komt niet de échte hulpvraag – er zit nog een vraag achter. De ambulante jongerenwerker gaat op zoek naar deze vraag. Hij laat de jongere zijn verhaal vertellen, vraagt goed door en brengt de leefsituatie in kaart. Wanneer de vraag helder is, kan de jongerenwerker zelf iets betekenen voor de jongere of hem begeleiden naar een andere organisatie.

3. Actie

Een ambulante jongerenwerker is zelf geen hulpverlener, maar kan vanuit zijn kennis van de sociale kaart en zijn grote netwerk jongeren begeleiden naar de juiste organisatie. De jongerenwerker bereidt het gesprek samen met de jongere voor, belt de jongere een dag van tevoren om hem te herinneren aan de afspraak en spreekt erens af om samen naar de afspraak te gaan. De jongere voert zélf het gesprek. Vaak vormt de jongerenwerker een coalitie met de andere organisatie. Hij kan bijvoorbeeld vooraf contact opnemen om de situatie en de aanpak voor te bespreken. Een belangrijk aspect hierin is het melden van een jongere bij het stadsregionaal instrument sluitende aanpak (SISA) om zo de hulpverlening waar mogelijk te verbinden.

4. Warme overdracht

De ambulante jongerenwerker draagt de jongere persoonlijk over aan de andere organisatie. Hij kan erop vertrouwen dat de jongere goed begeleid wordt dankzij goede afspraken met de 'ontvangende' organisatie.

5. Opvolgen

Terugkoppeling over hoe het met een jongere gaat, is essentieel. De ambulante jongerenwerker heeft immers veel energie geïnvesteerd om de jongere in beweging te krijgen. Als de hulpverlening vervolgens vastloopt, gaat de vaak moeizaam opgebouwde motivatie verloren. De jongerenwerker neemt contact op met de organisatie om te horen hoe het met de jongere gaat. Hij spreekt andere professionals aan op hun verantwoordelijkheden. Wanneer de doorverwijzing naar een organisatie niet goed is verlopen, dan verzamelt de jongerenwerker deze signalen, zodat hij de organisaties kan aanspreken op het niet nakomen van de afspraken. De acties die

de jongerenwerker verricht bij het overdragen van een jongere naar een organisatie worden bijgehouden en teruggekoppeld naar de expert wijkveiligheid.

6. Nazorg

De ambulant jongerenwerker neemt in zes maanden tijd nog minimaal drie keer contact op met de jongere en met de betreffende instantie. Zo kan hij monitoren hoe het gaat en beoordelen of de zorg- of dienstverlening die is ingezet afdoende is.

5.4 NETWERKEN EN INFORMATIE UITWISSELEN

Jongeren hebben alle potentie om het te maken in het leven. Soms kunnen ze echter ondersteuning gebruiken om hun potenties waar te maken. Of ze hebben iemand nodig die hen tegen zichzelf beschermt. De ambulant jongerenwerker deelt informatie omdat wij jongeren daarmee verder helpen in het leven. Gegevens van jongeren verzamelen, registreren en delen met ketenpartners hoort daarom bij het werk van de ambulant jongerenwerker. Hij vervult de middenfunctie tussen verschillende belangen. Hij ondersteunt niet alleen jongeren, maar ook buurtbewoners, ouders, ketenpartners en het gebied. Soms moeten ambulant jongerenwerkers jongeren tegen zichzelf beschermen en tegen de wil van de jongeren informatie delen met partners. De privacy van jongeren moet gewaarborgd worden. Dat doen we niet door informatie niet te delen, maar door de voorwaarden daarvoor goed te organiseren. Daarom hebben we heldere afspraken gemaakt over hoe we omgaan met gevoelige informatie. Deze afspraken worden streng gehandhaafd.

5.5 REGISTRATIE IN DE ROTTERDAMSE JONGERENWERK APPLICATIE

Het ambulant jongerenwerk werkt met de Rotterdamse Jongerenwerk Applicatie. Dit registratiesysteem is een middel om informatie op te slaan in dossiervorm. Het biedt jongerenwerkers bovendien de mogelijkheid om snel en overzichtelijk informatie met elkaar te delen. Het systeem maakt voor iedere jongere de relaties zichtbaar tussen de informatie over:

- zijn gezin.
- de jeugdgroepen waarin hij zit.
- de locaties waar hij veel is (hangplekken).
- de netwerken waarin hij besproken wordt.

In de Rotterdamse Jongerenwerk Applicatie kan een plan van aanpak worden aangemaakt, waarin ambulant jongerenwerkers noteren welke acties wanneer worden uitgevoerd en met wie.

HET PROFIEL VAN DE AMBULANT JONGERENWERKER

De ambulant jongerenwerker:

- heeft het talent om mensen aan te spreken op straat, om contact te maken met mensen.
- kan jongeren ondersteunen bij het vertalen van hun vraag of hun verhaal naar personen en organisaties die vanuit een ander perspectief denken en handelen.
- is zichtbaar voor jongeren en zoekt naar de verbinding tussen de (straat)cultuur van jongeren en de cultuur van de wijk/buurt.
- is diplomatiek, heeft inzicht in de belangen van verschillende partijen en kan daartussen manoeuvreren.
- heeft basale kennis van ontwikkelingspsychologie en psychopathologie.
- is zich bewust van zijn houding, van het eigen gedrag en het effect dat dit heeft op anderen.
- weet hoe hij reageert in situaties.
- denkt aan zijn eigen veiligheid.
- maakt gebruik van de kennis en expertise van de andere ambulant jongerenwerkers.
- is professioneel en representatief voor de eigen organisatie.
- straalt plezier en enthousiasme uit in zijn werk.
- heeft een afgeronde mbo-4- of hbo-opleiding.

6.1 EEN ZELFSTANDIGE FUNCTIE

Vaak zijn de ambulante jongerenwerkers alleen of met z'n tweeën op straat. Zij hebben veel vrijheid in de uitoefening van hun vak. Dit vraagt van de jongerenwerker dat hij discipline en verantwoordelijkheidsgevoel heeft, dat hij doelgericht en resultaatgericht werkt en dat hij de verkregen informatie vastlegt en daar waar nodig uitwisselt met andere personen en organisaties. Hoewel de ambulante jongerenwerker zelfstandig werkt, is hij wel in staat om een teamgevoel te creëren met de andere jongerenwerkers.

6.2 EEN VOORBEELDFUNCTIE

Een ambulante jongerenwerker is in staat om contact te maken met jongeren. Hij doet dat echter niet door zelf deel uit te maken van de groep jongeren op straat. Hij vervult een middenpositie tussen de jongeren, de buurtbewoners, de winkeliers, de politie, de gebieden en andere personen en organisaties. De jongerenwerker onderscheidt zich in kleding, gedrag en taalgebruik van de jongeren.

6.3 VERBINDING MET COLLEGA'S

De ambulante jongerenwerkers wisselen kennis en ervaringen uit tijdens supervisie, intervisie en werkbegeleiding. Vooral in bedreigende situaties moeten zij goed weten hoe ze reageren en wat het effect daarvan is op de situatie. Nadenken over en reflecteren op situaties die hij meemaakt, helpen de ambulante jongerenwerker om zich bewust te worden van zijn eigen kwaliteiten en valkuilen.

RESULTATEN

Het werken met jongeren levert niet altijd meetbare resultaten op. We werken met korte- en lange termijn doelstellingen en de effecten van onze inzet zijn soms pas jaren later zichtbaar. Desondanks is het belangrijk om te werken met concrete prestatieafspraken. Duidelijke, meetbare resultaten houden ons scherp en maken inzichtelijk wat de gemeente en de ketenpartners van onze ambulante jongerenwerkers kunnen verwachten. Met alle opdrachtgevers stellen we aan het begin van elke opdracht een plan van aanpak op. Daarin staan SMART geformuleerde doelen en de resultaten die wij verwachten. De vorderingen en behaalde doelen worden door middel van rapportages geëvalueerd en gedeeld met de opdrachtgever en partners. Op deze wijze maakt de ambulante jongerenwerker zijn inzet in de wijk zichtbaar voor anderen.

Kaapstraat 34 • 3072 PH Rotterdam • 010 - 303 90 40

Manager JOZ: Nadia Barquioua

06 - 218 038 89 • nadia.barquioua@stichting-joz.nl

